

KANSANEDUSTAJAEHDOKAS,

Hallitsetko globaalin matematiikan? Suomen suurimmilla haasteilla on kansainväliset juuret – siksi vastaustenkin täytyy olla kansainvälisiä. Esimerkiksi taluskriisi koettelee julkisen talouden kestävyyttä ja työllisyyttä. Päättävällä vaalikaudella on koettu myös maailmanlaajuiset ruoka- ja energiakriisit.

Kehitysmaita kriisit koettelevat erityisen kovasti. Globaali taantuma ja ruokakriisi nostivat nälkäisten ihmisten lukumäärää kolmessa vuodessa 150 miljoonalla. Tänä vuonna aliravittujen ihmisten määrän toivotaan jälleen laskevan alle miljardiin.

Onneksi yhteisiin ongelmiin on olemassa ratkaisuja, joissa Suomen ja kehitysmaiden edut yhtyvät. Globaalissa matematiikassa jakaminenkin voi olla pelkkää plussaa. Yhteistä kakkua kasvatetaan aktiivisella talous- ja kehityspolitiikalla. ◀

SUOMEN AJANKOHTAISIA HAASTEITA JA RATKAISUJA:

Julkisen talouden vaje

Rahoitusmarkkinaverot ja kansainvälisen veronkierron suitsiminen pienentäisivät julkisen talouden vajetta, toisivat vakautta ja lisääisivät avoimuutta.

Työllisyys

Suomen työllisyystilannetta kiristää kansainvälinen kilpailu. Kehitysmaiden halpatuotantoalueiden työ-, verotus- ja ympäristönormien parantaminen ja yritysvastuun selkiyttäminen tekisivät kilpailusta reilumpaa.

Turvallisuus

Köyhyys ja ilmastonmuutos ruokkivat konflikteja, terrorismia, huumetuotantoa ja epidemioita. Köyhyyden vähentäminen on hyvää turvallisuuspolitiikkaa.

Maahanmuutto

Kestävin keino vähentää pakolaisuutta on puuttua sen syihin hädänalaisten kotimaassa. Suomen tulee nostaa kehitysyhteistyön määrää ja parantaa sen vaikuttavuutta. Lisäksi tarvitaan inhimillistä pakolaispolitiikkaa.

Ilmasto

Ilmastonmuutos muuttaa arkea niin Suomessa kuin köyhimmässä maissakin, ja siitä selviäminen vaatii päästöjen hillitsemistä kaikkialla maailmassa, erityisesti teollisuusmaissa.

VEROTULOJA SUOMELLE JA KÖYHIMMILLE MAILLE

IKÄÄNTYVÄLLÄ JA VELKAANTUNEELLA SUOMELLA ON EDESSÄÄN VERONKOROTUKSIA TULEVALLA VAALIKAUDELLA. KOROTUSTARVETTA PIENENTÄISI VERONKIERRON HILLITSEMINEN JA RAHOITUSMARKKINOIDEN, ERITYISESTI HAITALLISEN KEINOTTELUN, VEROTTAMINEN.

Valtaosa verotuloista kertyy palkkatulojen, tuotannon ja muun tuottavan toiminnan verotuksesta. Kestävämmässä verojärjestelmässä verotettaisiin hyvinvoinnille ja kehitykselle haitallista toimintaa, kuten saastuttamista ja valuuttakeinottelua. Verotus on myös jämähtänyt kansallisvaltioiden tasolle samalla, kun monet ajankohtaiset ongelmat ovat rajat ylittäviä.

Kansainvälisen veropakoilun pysäyttämisen olisi enemmistön etu. Suomi menettää vuosittain vähintään 500 miljoonan euron pääomaerotulot pelkästään yksityishenkilöiden kansainvälisen veronkierron vuoksi. Yritysten veronkierto on vielä huomattavasti tätä mittavampaa.

VERONKIERTO KURIIN

Kehitysmaat menettävät laittoman

pääomapaon vuoksi joka vuosi puolitoinen kertaa saamansa kehitysavun verran verotuloja. Menetykset johtuvat valtaosin suuryritysten veronkierrosta, jonka veroparatiisit mahdollistavat. Samalla yritysten välinen kilpailu vääristyy.

Veroparatiiseista on puhuttu paljon talouskriisin puhkeamisen jälkeen. Johtavien teollisuusmaiden ja kehittyvien talouksien G20-ryhmä julisti huhtikuussa 2009 lopettavansa pankkialaisuuden ja auttavansa kehitysmaita hyötymään ”uudesta yhteistyön ajasta verotuksessa”.

Monet teollisuusmaat – Suomi muiden mukana – ovat sittemmin solmineet kahdenvälisiä tiedonvaihtosopimuksia veroparatiisien kanssa. Sopimukset eivät kuitenkaan merkittävästi vähennä veronkiertoa, koska tiedonvaihto on käytännössä edelleen vähäistä: tietojen saaminen veroparatiisista edellyttää muun

KEHITYSMAIDEN VAIKEA PUUTTUA VEROJÄRJESTELYIHIN

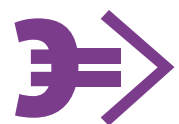
Monessa kehitysmaassa ulkomaiset suuryritykset eivät juuri maksa veroa. Esimerkiksi Mosambikissa brittiläisen, japanilaisen ja eteläafrikkalaisen yrityksen yhteisömuotoisessa oleva alumiinisolattamo Mozal maksaa veroja vain yhden prosentin kokonaisyhteisömuunnoksella. Yritysvero, vienti- ja tuontituloja tai arvonalisäveroä yritys ei maksa.

Tämä aiheuttaa valtiolle 120 miljoonan dollarin vuosittaiset menetykset, mikä vastaa 12 prosenttia valtion tuloista. Kokonaisuudessaan Mosambikin verotulot vastaavat vain 15 prosenttia kansantaloudesta, kun vastaava luku Suomessa on 43.

VEROPARATIISIEN MAHDOLLISTAMA LAITON PÄÄOMAPAKO:
680–800 MILJARDIA EUROA

VEROPARATIISIT
VIEVÄT KEHITYSMAILTA
ENEMMÄN KUIN
APU TUO

KEHITYSAPU:
80 MILJARDIA EUROA

LUVUT VUODELTA 2006.

muassa tarkkaan yksilöityä epäilyä veronkierrosta.

Kehitysmaista vain Intia oli syyskuuhun 2010 mennessä pystynyt neuvottelemaan vastaavia sopimuksia.

TEHOKKAITA TYÖKALUJA

Automaattinen verotiedonvaihto valtioiden välillä toisi tehoa. Se on myös mahdollista. EU:n säästödirektiivin ansiosta yksityishenkilöiden korkotuloja koskeva tieto kulkee jo nyt automaattisesti viranomaisten kesken.

Suuryrityksiltä kannattaisi edellyttää **maakohtaisen kirjanpidon** julkistamista, jotta kansainvälisten rahavirtojen läpinäkyvyys paranisi. Maa-kohtainen kirjanpito on usein olemassa yritysten sisällä, mutta vain konsernitason kirjanpito julkistetaan.

EU:n jäsenmaiden haitallisia verokäytäntöjä pitää rajoittaa. Hyviä aloituspaikkoja olisivat esimerkiksi

Luxemburg, Lontoon finanssikeskus City sekä unionin liitännäisalueista esimerkiksi Jersey.

RAHOITUSMARKKINAT VEROLLE

Äärimmäisen pieni rahoitusmarkkinavero tuottaisi satoja miljardeja euroja. Tulot voitaisiin käyttää hyvinvointipalvelujen säilyttämiseen Suomessa ja muissa veroa keräävisä maissa – ja esimerkiksi kehitysmaiden ilmastotoimiin. Vero myös ehkäisisi uusia talouskriisejä.

Talouskriisi on tehnyt kansainvälisestä rahoitusmarkkinaverosta suosittumman kuin koskaan. Sen puolesta ovat puhuneet muun muassa Saksan liittokansleri Angela Merkel ja Ranskan presidentti Nicholas Sarkozy.

Rahoitusmarkkinaveron kohdistuisi osake-, valuutta- ja johdannaiskauppaan. Sen käyttöönotto olisi teknisesti yksinkertaista: kauppa tapahtuu nykyisin elektronisten järjestelmien kautta, ja vero perittäisiin

järjestelmässä aina osto- ja myyntihetkellä. Veron ei tarvitse olla maailmanlaajuinen, vaan se voitaisiin ottaa käyttöön esimerkiksi EU:ssa. Esimerkiksi Lontoon asema finanssikeskuksena on säilynyt, vaikka siellä on jo pitkään peritty osakekaupasta 0,5 prosentin leimaveron.

Yleisimmin esillä on ollut 0,05 prosentin suuruinen vero. Se voisi tuottaa yksin Euroopassa vuosittain 250 miljardia euroa ja maailmanlaajuisesti 600 miljardia. Tuotto selittyi rahoitusmarkkinoiden valtavalla koolla.

Vero vähentäisi taloutta epävakauttavan lyhyen aikavälin keinottelun kannattavuutta, koska sitä tehdään yleensä pienillä voittomarginaaleilla. Tavallisen osakesäästäjän tai esimerkiksi suomalaisten eläkevakuumatustuyhtiöiden toimintaan veron vaikutus olisi olematon: pitkän aikavälin sijoitustoiminnassa muuttaman promillen verolla ei ole merkitystä. ◀

SUOMEN HALLITUKSEN JA EDUSKUNNAN TULEE:

- ▶ pyrkiä hillitsemään kansainvälistä veronkiertoa kannattamalla monenkeskisiä sopimuksia automaattisen verotiedonvaihdon aloittamiseksi valtioiden välillä sekä yritysten kirjanpidon läpinäkyvyyden lisäämiseksi.
- ▶ toimia EU:ssa rahoitusmarkkinaveron käyttöönoton puolesta.

Lisätietoa: www.kepa.fi/vaalit2011/verot

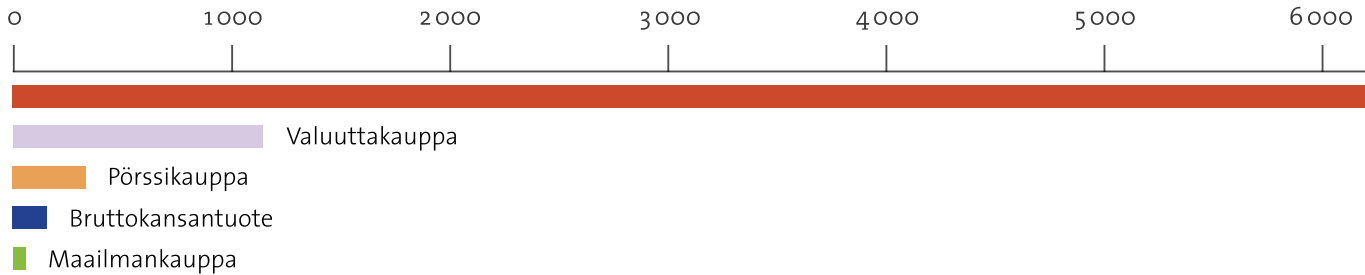
0,05%

PIENEN PIENI RAHOITUSMARKKINAVERO TUOTTAISI
YKSIN EUROOPASSA SATOJA MILJARDEJA EUROJA.
TÄMÄ EI OLE PILKKUVIRHE: KÄÄNNÄ SIVUA, NIIN TIEDÄT MIKSI.

FINANSSITALOUS VS. REALITALOUS

MILJARDIA DOLLARIA PÄIVÄSSÄ

KESKIARVOLUVUT VUODELTA 2007.

Kehitysapua ei kuvaan voida piirtää: 0,3 miljardin dollarin päivittäiset kehitysyhteistyövarat eivät näkyisi siinä ilman suurennuslasia.

FINANSSITALOUS

Johdannaiset

Esimerkiksi futuurit ja optiot ovat sopimuksia arvopapereiden tai valuutan myynnistä sovittuun hintaan tulevaisuudessa.

Valuuttakauppa

Valuutoilla käyty kauppa.

Pörssikauppa

Virallisissa pörseissä tapahtuva perinteinen osakekauppa.

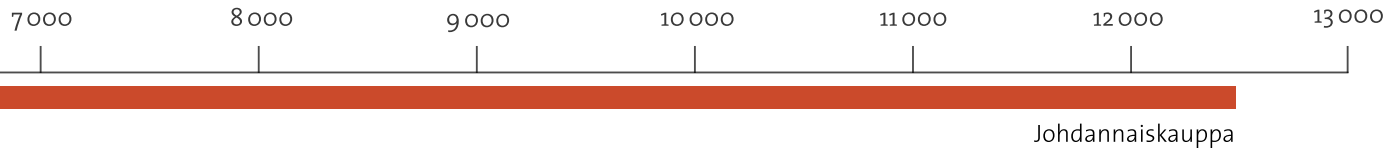
REALITALOUS

Bruttokansantuote

Bruttokansantuotteella tarkoitetaan tuotettujen tavaroiden ja palveluiden yhteenlaskettua arvoa.

Maailmankauppa

Tavaroiden ja palvelujen vienti. Osa bruttokansantuotetta.

**RAHOITUSMARKKINAVERON
TUOTOT SELITTYVÄT
FINANSSITALOUDEN
VALTAVALLA KOOLLA.**

TYÖTÄ JA TOIMEENTULOA

SUOMEN TYÖLLISYYSTILANTEeseen vaikuttaa se, miten tuotantokustannukset muuttuvat muualla maailmassa. HIKIPAJAT EIVÄT OLE KENENKÄÄN ETU.

Niin Suomen kuin kehitysmaidenkin hyvinvoinnille on eduksi, jos halpatuotantoalueiden työolot, palkat, verotus ja ympäristönormit kohoavat. Suomessa myytäviä tavaroita ei aina edes valmisteta tavallisissa tehtaissa. Esimerkiksi ”Made in China” -merkityt vaatteet on voitu ommella palkatta vankiloissa ja pakkotyöleireillä

Valtio voi vaikuttaa tuotantotapoihin yritysvaluutapolitiikallaan: tuen, lakien, kansainvälisten sopimusten ja julkisten hankintojen kautta. Suomen yritysvaluutapolitiikka on kuitenkin hajanaista, toteaa työ- ja elinkeinoministeriön tuore selvitys.

Suomalaiskuluttajat ovat yhä kiinnostuneempia tuotteiden alkuperästä. Yli kahdeksan kymmenestä (84 %) pitää tärkeänä, ettei julkisilla varoilla osteta lapsityövoimalla tai työntekijöiden oikeuksia polkemalla

tuotettuja tuotteita (Taloustutkimus 2008a). Reilun kaupan tuotteiden menekki on kasvanut Suomessa tasaisesti 55–60 prosentilla vuosittain. Poliitiikan on vastattava asenteiden muutokseen.

VALTIOLLA KOLME TYÖKALUA

Suuryrityksiltä voidaan edellyttää yhteiskuntavastuuarportointia, kuten useassa muussa Euroopan maassa jo tehdään. Raporteissa tulisi arvioida yrityksen ydintoiminnan vaikutuksia työntekijöihin, ihmisoikeuksiin, ympäristöön ja ympäröivään talouteen.

Julkisten hankintojen eettisyydellä on merkitystä, koska ne vastaavat 15 prosenttia koko Suomen bruttokansantuotteesta. Tuonti kehitysmaista kasvaa nopeasti. Valtion ja kuntien pitää lisätä tarjouspyyntöihin sosi-

ESIMERKKEJÄ YRITYSVASTUUSTA

Suuri osa katukaivojen kansista tuodaan Suomeen intialaisilta valimoilta, jotka polkevat säännönmukaisesti työntekijöiden oikeuksia. Myönteinen poikkeus on Helsingin Vesi. Se on vuodesta 2008 vaatinut valimoilta yhteiskunnallista vastuullisuutta.

Suomessa myydään paljon vaatteita, joiden tekijät eivät saa elämiseen riittävää palkkaa. Esimerkiksi Stockmann, Seppälä, Lindex, Halonen, Moda, Top-Sport ja Halti tuovat tai valmistavat valtaosan myymistään vaatteista maissa, joissa poljetaan työntekijöiden oikeuksia. Tuonti Aasian riskimaista on viime vuosina kasvanut.

Nokian käyttämät metallit ovat ruokineet sisällissotia, ja sen alihankkijat ovat polkeneet työntekijöiden oikeuksia. Nokia Siemens Networksin Iraniin myymä tietoliikennejärjestelmä on lisännyt hallituksen mahdollisuuksia valvoa poliittista oppositiota. Nokia on kuitenkin ottanut myös edistysaskelia. Se muun muassa kehittää elämiseen riittävän palkan mallia omille tehtaalleen.

TUOTANNON EETTISYYDEN VARMISTAMISTA EI VOI JÄTTÄÄ YKSIN KULUTTAJIEN OSTOPÄÄTÖSTEN VARAAN.

aalisia ja ympäristökriteerejä – hankintalakikin mahdollistaa ne.

Työ- ja elinkeinoministeriössä toimivan **yhteiskunta- ja yritys vastuun neuvottelukunnan** toimintatapoja ja resursseja pitää vahvistaa, jotta se pystyy mandaattinsa mukaisesti seuraamaan ja antamaan lausuntoja suomalaisyritysten vastuullisuudesta Suomessa ja ulkomailla.

YRITYSTEN VASTUUT SELKEIKSI

Kansainvälisten sopimusten kehittämisessä merkittävää työtä tekee YK:n liike-elämän ja ihmisoikeuksien keskus. Se esitti vuonna 2008, että liike-elämällä on velvollisuus kun-

nioittaa ihmisoikeuksia. Vastuu niiden toteutumisesta olisi jatkossakin vain valtioilla, mutta yritysten pitää varmistaa, etteivät ne myötävaikuta ihmisoikeusloukkauksiin.

Käytännössä yritysten pitäisi esimerkiksi arvioida toimintansa ihmisoikeusvaikutuksia säännöllisesti. Ehdotukseen tutustuneet suomalaisyritykset ovat pitäneet sitä myönteisenä askeleena.

Vastuiden selkiyttäminen on myös yritysten etu. Suomalaisyritykset hyötyvät, jos kilpailijatkään eivät voi polkea normeja. Siksi Suomen kannattaa tukea sitovampien kansainvälisten yritys vastuusääntöjen kehittämistä. ◀

MAATALOUSKAUPAN SÄÄNNÖT

Kehitysmaiden työllisyydelle on olennaista myös maataloustuotanto, joka tarjoaa elannon 60–70 prosentille väestöstä. Kehitysmaiden oikeuksia suojella pienviljelijöitään pitäisikin laajentaa kansainvälisissä kauppasopimuksissa.

Tärkeää olisi myös eurooppalaisten vientitukien lakkauttaminen, koska ne ruokkivat polkumyyntiä kehitysmaihin. Suomalaisista 69 prosenttia kannattaa teollisuusmaiden maataloustukien uudistamista niin, että kehitysmaiden tuottajat saavat maataloustuotteensa paremmin markkinoille (Taloustutkimus 2008a).

SUOMEN HALLITUKSEN JA EDUSKUNNAN TULEE:

- ▶ laatia yritys vastuustrategia ja konkreettinen toimintaohjelma sen toteuttamiseksi
- ▶ pidättäytyä hankkimasta verovaroin tuotteita, joiden tuotannossa on loukattu työntekijöiden oikeuksia tai tuhattu luontoa.

Lisätietoa: www.kepa.fi/vaalit2011/tyollisyys

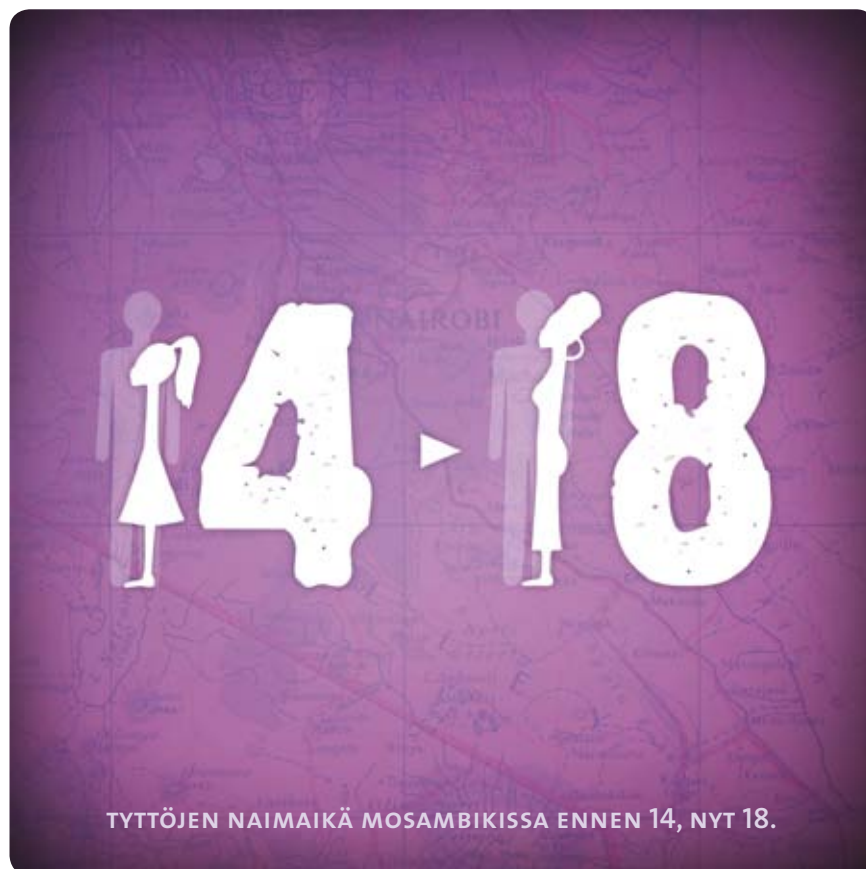
KEHITYSYHTEISTYÖ ON INVESTOINTI TURVALLISUUTEEN

KEHITYSYHTEISTYÖLLÄ ON SAATU PALJON AIKAISEKSI.
SE ON YKSI PARHAISTA SIIJOITUKSISTA KANSAINVÄLISEEN VAKAUTEEN.

Suomalaisten lähimmäisenrakkaus ei tunne rajoja. Ylivoimainen enemmistö, 80 prosenttia, pitää kehitysyhteistyötä erittäin tai melko tärkeänä myös nykyisinä taloudellisesti vaikeina aikoina (Taloustutkimus 2010).

Kehitysyhteistyön tekeminen on myös järkevää. Se parantaa turvallisuutta, sillä köyhyys ruokkii aseellisia konflikteja, terrorismia, huumeuotantoa ja epidemioita. Kehitysyhteistyöllä voidaan vähentää konflikteista, ympäristötuhoista ja köyhyydestä johtuvia hallitsemattomia muuttoliikkeitä.

Suomen kehitysyhteistyömäärärahat ovat vuosina 2007–2010 nousseet 220 miljoonalla eurolla. Vuoden 2011 apubudjetiksi hallitus on esittänyt 1 074 miljoonaa euroa, jolla tavoitellaan 0,58 prosentin osuutta bruttokansantulosta. YK:ssa sovitun 0,7 prosentin saavuttaminen on mahdollista ensi vaalikaudella.

YHTEISTYÖ TUOTTAA TULOKSIA

Apu toimii. Esimerkiksi lapsikuolleisuus köyhissä maissa on puolittunut sitten 1960-luvun ja koulutusta vaille jäävien lasten määrä supistunut puolesta alle neljännekseen.

Kehitysyhteistyön vaikutuksista talouskasvuun on tehty satoja tutkimuksia. Näistä valtaosa toteaa avun lisänneen kasvua. Esimerkiksi Helsingissä sijaitsevan YK:n Wider-instituutin tutkimus vuodelta 2009 osoittaa, että avulla on positiivinen ja tilastollisesti merkittävä vaikutus kasvuun pitkällä tähtäimellä.

Kehitysyhteistyöllä vahvistetaan hyvää hallintoa. Esimerkiksi Ruandassa on parannettu verohallintoa ja onnistuttu nelinkertaistamaan kerättyjen verojen määrä vuosien 1998 ja 2006 välillä.

Pienyrittäjyyttä tuetaan lukuisin tavoin. Kirkon Ulkomaanavun Naisten Pankki on perustanut jo 210 kyläpankkia. Maa- ja metsätaloustuottajien keskusliitto MTK on sisarjärjestöjensä kanssa rohkaissut esimerkiksi Ugandan kahvinviljelijöitä jalostamaan satoaan itse, jolloin viljelijöiden kokonaissäätöt ovat yksinkertaistuneet.

Kepa tukee Mosambikissa paikallista naisjärjestöä. Vuosien lobbauksen jälkeen järjestö on saanut läpi perhelain, jonka ansiosta naisilla on oikeus ammatinharjoittamiseen ja tyttöjen naimaikä on noussut 14:stä 18:aan vuoteen.

LISÄÄ VAIKUTTAVUUTTA

Avun historiassa on tehty myös virheitä. Pellolle ruostuvat Valmetin traktorit ovat ikivanha esimerkki avusta, jossa ei ole tunnettu paikallisia olosuhteita tai vastaanottajien omia ponnisteluita.

Yhteistyön vaikuttavuutta voidaan edelleen parantaa. Tärkeintä on lisätä kehitysmaiden ihmisten omistajuutta eli valtaa ja vastuuta omasta kehityksestään. Ihmisten omien ponnistusten tukeminen varmistaa, ettei apu ole veden kantamista kivoon. Keinoja tähän on useita.

Sektorivalinnat maakohtaisiksi: Suomessa käydään paljon keskustelua siitä, pitäisikö apu kohdistaa koulutukseen, metsitykseen vai yrittäjyyden tukemiseen. Eniten tulokellisuutta kuitenkin parantaa se, että nämä valinnat tehdään maakohtaisesti saajamaan hallitusta ja kansalaisia kuunnellen.

Pirstaleisuutta karsittava: Suomi on pyrkinyt vuodesta 2001 keskittämään kahdenvälistä kehitysyhteistyötään harvempiin maihin. Tämä parantaisi edellytyksiä maakohtaiseen tarkasteluun. Monet muutkin avunantajamaat pyrkivät samaan. Suomessa keskittäminen ei kuitenkaan ole edennyt, vaan yhteistyömaiden määrä on 2000-luvulla kasvanut.

Budjettitukea lisättävä maltillisesti: Muutama prosentti Suomen kehitysavusta ohjataan suoraan kehitys-

PARI SANAA PAKOLAISUUDESTA

Pakolaisuuden perimmäiset syyt eivät liity Suomen sosiaalipalveluihin vaan olosuhteisiin lähtömaissa. Aseelliset konfliktit, luonnonkatastrofit ja poliittinen tai muu vaino ajavat ihmisiä kodeistaan. Siksi aktiivinen kehityspolitiikka on kestävin ja edullisin keino vähentää pakolaisuutta.

Lisäksi tarvitaan inhimillistä pakolaispolitiikkaa. Suomessa on oikeastaan vain vähän pakolaisia. Kokonaissuudessaankin maahanmuuttajia on vain 2,7 prosenttia väestöstä, ja enemmistö heistä on saapunut Suomen naapurimaista opiskelun tai töiden vuoksi. Pakolaisia ja turvapaikan saaneita ihmisiä oli vuonna 2009 alle kahdeksasosa maahanmuuttajista eli 2100 ihmistä. Valtaenemmistö maailman 42 miljoonasta pakolaisesta asuu kehitysmaissa Aasiassa, Lähi-idässä ja Afrikassa.

Lisätietoja esimerkiksi:
www.pakolaisapu.fi/faq ja
www.ihmisoikeusliitto.fi

maiden budjetteihin niiden omien kehityssuunnitelmien toteuttamiseksi. Tavoitteena on, että maan hallinto kehittyy ja kehitysyhteistyö tekee lopulta itsensä tarpeettomaksi. Kokemus osoittaa, että oikeissa olosuhteissa budjettituki myös lisää tavallisten ihmisten ja paikallisten kansanedustajien mahdollisuuksia seurata julkisten varojen käyttöä. Myös Suomen lähetystöt seuraavat budjettituen käyttöä tarkasti.

Sananvaltaa köyhimmille: Suomi on sitoutunut tukemaan naisten, lasten, vammaisten ja alkuperäiskansojen oikeuksia läpileikkaavasti kaikessa kehitysyhteistyössään. Tavoitteena on näiden ryhmien huomioiminen riippumatta siitä, kehitetäänkö terveydenhuoltoa, maataloutta vai tietoyhteiskuntaa. Ulkoministeriön omatkin evaluaatiot kuitenkin toteavat, että läpileikkaavuuden toteuttaminen on vaihdellut.

Kehitysyhteistyön tehokkuutta seurataan mittareilla, joista sovittiin Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö OECD:ssä vuonna 2005. Tulokset julkistetaan vuoden 2011 lopulla. ◀

SUOMEN HALLITUKSEN JA EDUSKUNNAN TULEE:

- ▶ parantaa kehitysyhteistyön tuloksellisuutta entisestään lisäämällä kehitysmaiden ihmisten valtaa ja vastuuta omasta kehityksestään.
- ▶ nostaa kehitysapu 0,7 prosenttiin kansantaloudesta.

Lisätietoa: www.kepa.fi/vaalit2011/kehitysyhteistyö

OIKEUDENMUKAISUUTTA ILMASTOPOLITIikkaAN

ILMASTONMUUTOS ON SUURIN IHMISKUNTAA KOSKAAN KOHDANNUT UHKA. NYT TARVITAAN ILMASTO-OIKEUDENMUKAISUUTTA: SUOMI JA VAURAAT IHMISET OVAT KULUTTANEET ILMAKEHÄÄ YLI OMAN OSANSA.

Ilmastomuutoksen vaikutukset kohdistuvat voimakkaimmin kehitysmaihin. Lähellä päiväntasaajaa sadot pienenevät ja aavikoituminen, kuivuus ja tulvat lisääntyvät. Afrikassa jo yhden asteen lämpötilan nousu vähentää viljasatoja 10–20 prosentilla.

Vuosisatojen aikana kasaantuneiden historiallisten päästöjensä vuoksi teollisuusmailla on suurin vastuu leikata ilmastopäästöjään. Suomen päästöleikkauksia voitaisiin tahdittaa ilmastolailla, joka velvoitaisi vuosittaisiin viiden prosentin leikkauksiin.

Ilmastolaki veisi nykyisen hallituksen tulevaisuusselonteon mukaiseen 80 prosentin päästövähennykseen vuoteen 2050 mennessä. Laki estäisi ministereitä vierittämästä vastuuta seuraaville hallituksille – ja tuleville sukupolville. Vastaava laki on jo voimassa Britanniassa.

Samaan aikaan tarvitaan perusteellista keskustelua siitä, onko rajaton talouskasvu yleensäkin mahdollista rajallisella maapallolla. Poliittikan päämääränä on joka tapauksessa hyvinvoinnin, ei talouden kasvu. Tilastokeskuksen tutkijat ovatkin ehdottaneet, että perinteisen bruttokansantuotteen kehityksen rinnalla

seurattaisiin hyvinvoinnin mittareita, joissa huomioidaan esimerkiksi vapaa-ajan määrä ja ympäristön tila. Hyvä mittari olisi Yhdysvalloissa kehitetty aidon kehityksen indikaattori GPI.

Myös vauraimmat kehitysmaat toimivat päästöjensä kasvun hillitsemiseksi. Esimerkiksi Kiina on jo toimeenpannut energiatehokkuusohjelmaa vähentääkseen päästöjään 20 prosentilla bruttokansantuoteyksikköä kohden vuosina 2005–2010.

Sitovia leikkausvelvoitteita kehitysmaailta ei voida edellyttää. Kiinakin tuotti vain seitsemän prosenttia maailman hiilidioksidipäästöistä vuosina 1850–2000, jolloin 54 prosenttia päästöistä tuli Yhdysvalloista ja Euroopasta. Joka kolmas kiinalainen elää yhä alle kahdella dollarilla päivässä.

TUKEA KEHITYSMAIDEN ILMASTOTOIMIIN

Jotta kehitysmaat saadaan päästötalkoisiin, teollisuusmaat ovat sitoutuneet tukemaan niiden ilmastotoimia. Vuosina 2010–2012 Suomen osuus rahoituslupauksista on 110 miljoonaa euroa. Vuoteen 2020 mennessä maailmanlaajuisen tuen

on määrä kymmenkertaistua.

Ilmatorahoja ei voi ottaa kehitys-yhteistyöstä. Köyhyyttä vähentävän kehitys-yhteistyön tarve ei ole vä-

MIKSI ILMASTOTOIMILLA ON KIIRE?

- ▶ On halvempaa torjua muutosta kuin antaa sen toteutua. Kansantaloustieteilijä Nicholas Stern arvioi kuuluisassa raportissaan vuonna 2006, että päästöjen rajoittaminen maksaa noin prosentin globaaleista tuloista, mutta sopeutuminen maksaisi 5–10 prosenttia.
- ▶ Hallitsemattomat muuttoliikkeet voimistuvat, kun ympäristökatastrofit pakottavat ihmisiä pois kodeistaan.
- ▶ Planeettamme ei kestä nykyistä kulutustasoa. Jos kaikki kuluttaisivat kuin suomalaiset, kulutusta ylläpitämään tarvittaisiin kolmen maapallon luonnonvarat.
- ▶ Kansainvälinen turvallisuus horjuu, kun luonnonvarakonfliktit yleistyvät. Yksi tunnettu ja kiistelty tutkimus on jopa antanut tarkkoja lukuja: vuosina 1981–2002 yhden asteen lämpenemisen Afrikassa arvioitiin nostaneen samana vuonna alkaneiden sisällissotien lukumäärää 4,5 prosentilla.

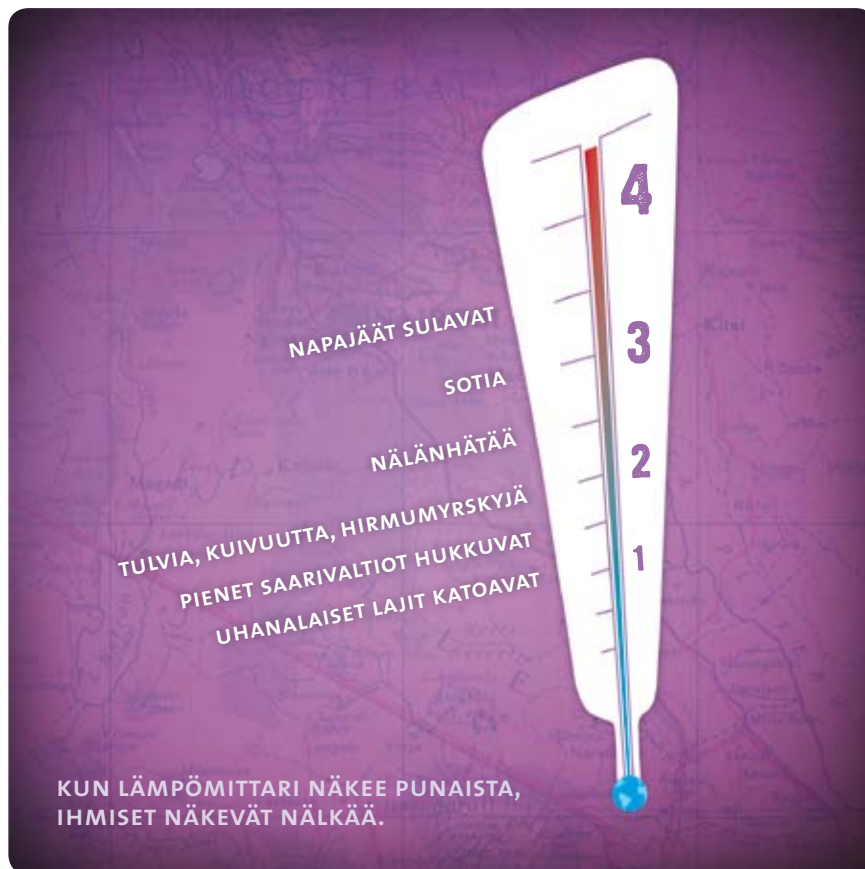
hentynyt. Kehityslupausten rikkominen huonontaisi kansainvälistä neuvotteluilmapiiriä entisestään.

Monet hyvän kehitysyhteistyön periaatteista pätevät myös ilmasto-
rahoitukseen. Sopeutumistuki tulee suunnata pääosin köyhimpiin maihin. Maatasolla apu kannattaa kohdentaa maiden omien ilmasto-ohjelmien toteuttamiseen – sellaisia valmistellaan jo kymmenissä kehitysmaissa. Suomen tulee ajaa monenvälisen ilmastorahoituksen kanavointia ennen kaikkea YK:n kautta.

BIOPOLTTOAINEET VOIVAT VIEDÄ OJASTA ALLIKKOOKOON

Euroopan unionissa on päätetty nostaa biodieselin ja -bensiniin osuus 10 prosenttiin liikenteen polttoaineista vuoteen 2020 mennessä. Nykytiedon valossa tavoite ei kuitenkaan ole järkevä.

Tutkimukset osoittavat, että viljelykasvipohjaisten biopolttoaineiden ilmastopäästöt ovat yleensä fossiilisten polttoaineiden päästöjä suuremmat, kun huomioidaan koko tuotantoketju maankäytön muutoksesta alkaen. Viljelykasvipohjaiset biopolttoaineet vievät myös resursseja ruuantuotannolta ja lisäävät ruuan hinnan heilahteluita. ◀

SUOMEN HALLITUKSEN JA EDUSKUNNAN TULEE:

- ▶ toimia ilmasto-oikeuden mukaisuuden eteen: leikata Suomen päästöjä tasaisesti viisi prosenttia vuodessa ja osoittaa rahaa kehitysmaiden ilmasto-toimien tukemiseen.
- ▶ poistaa julkinen tuki viljelykasvipohjaisille liikenteen biopolttoaineille.

Lisätietoa: www.kepa.fi/vaalit2011/ilmasto

MONENVÄLISYYS ULKOPOLITIIKAN KESKIÖN

PIENET MAARYHMÄT EIVÄT RIITÄ SULKEMAAN VEROPARATIISEJA TAI VÄHENTÄMÄÄN KESTÄVÄLLÄ TAVALLA PAKOLAISUUTTA, EPIDEMIOITA TAI ILMASTONMUUTOSTA – EI EDES RIKKAIMPIEN JA NOUSEVIEN TALOUKSIEN G20.

Tällä vuosituhannella ei ole neuvoteltu ainuttakaan uutta merkittävää monenvälisestä sopimusta: viimeiset sitovat ilmasto-, köyhyys-, kauppajärjestelmä- ja ydinasesopimukset ovat 1990-luvulta.

Yhdessä sovittuihin ja kaikkia maita koskeviin sääntöihin pohjautuva politiikka on kriisissä samaan aikaan, kun monenvälisyyttä tarvittaisiin kipeästi. Globalisaatio syvenee, ja globaalihallinnan merkitys vain kasvaa.

Kyseessä ei ole vain YK:n kriisi. Myös Maailman kauppajärjestö WTO:n neuvottelut ovat juuttuneet paikoilleen, ja kauppajärjestelmä jakautuu etupiireihin. EU käy parhaillaan alueellisia ja kahdenvälisiä kauppaneuvotteluja yli sadan maan kanssa. Köyhien maiden neuvotteluasema on heikko, koska pieniin ryhmiin jaettuina ne eivät pysty hyödyntämään toistensa osaamista tai joukkovoimaa.

Pirstaloituminen ei ole varakkaampienkaan pienten maiden etu. Suomen kannattaa edistää monenvälisyyttä kannustamalla EU:ta joustavuuteen kansainvälisissä neuvotteluissa. Suomi voi myös olla aktiivinen tekemällä realistisia ja konkreettisia aloitteita huippukousten valmistelussa. Turhan usein Suomi on huippukokouksissa tyytynyt toistelemaan kauniita periaatteita ja vanhoja lupauksia. ◀

SUOMEN HALLITUKSEN JA EDUSKUNNAN TULEE:

- ▶ edistää laillisesti sitovien monenvälisen ilmasto-, vero-, yritysvastuu- ja kauppasopimusten syntymistä sekä kehitysyhteistyön tuloksellisuutta koskevan sopimuksen toimeenpanoa.

Tämän vaalipaketin on koontanut Kehitysyhteistyön palvelukeskus Keva. Keva on järjestöjen yhteistyö-, vaikuttamis- ja palvelujärjestö. Se pyrkii kokoamaan suomalaisia toimimaan oikeudenmukaisen maailman puolesta. Tavoitteena on vaikuttaa köyhyyttä synnyttäviin ja ylläpitäviin eli köyhdyttäviin rakenteisiin.

Kepan noin 290 jäsenjärjestöä seuraavat kehityspolitiikkaa tai tekevät kehitysyhteistyötä. Puoluepoliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton Keva on perustettu vuonna 1985. Kepan toimintaa tuetaan ulkoministeriön kehitysyhteistyövaroista.

LÄHTEET

VEROTULOJA SUOMELLE JA KÖYHIMMILLE MAILLE

- ▶ Global Financial Integrity (2010). Illicit financial flows from Africa: Hidden resource for development
- ▶ Global Financial Integrity/Dev Kar ja Devon Cartwright-Smith (2009). Illicit financial flows from developing countries 2002–2006
- ▶ Health Poverty Action and Stamp Out Poverty/Daiana Betler (2010). Raising revenue: a review of financial transaction taxes throughout the world
- ▶ Hirvonen, Markku ja Pekka Lith ja Risto Waden (2010). Suomen kansainvälistyvä harmaa talous
- ▶ Kapoor, Sony (2010). Financial Transaction Taxes – Burden Sharing to finance the costs of the bailouts
- ▶ Kepa/Henri Purje, Matti Ylönen ja Pasi Nokelainen (2009). Laiton pääomapako kehitysmaista – ”kehitysapua” köyhiltä rikkaille.
- ▶ Robin Hood Tax Campaign (2010). 350 economists call for a financial transaction tax
- ▶ Schulmeister, Stephan (2010). Boom-Bust Cycles and Trading Practices in Asset Markets, the Real Economy and the Effects of a Financial Transaction Tax
- ▶ Schulmeister, Stephan (2009) A General Financial Transaction Tax: A Short Cut of the Pros, the Cons and a Proposal
- ▶ Tax Justice Network (2008). Country-by-country reporting: How to Make Multinational Companies More Transparent
- ▶ Tax Justice Network (2009). Tax Information Exchange Agreements

FINANSISITALOUSGRAFIIKAN LÄHTEET

- ▶ BIS Triennial Central Bank Survey of Foreign Exchange and Derivates Market Activity in 2007
- ▶ BIS Statistics on exchange traded derivatives
- ▶ Maaailmanpankki Key Development Indicators
- ▶ OECD Query Wizard for International Development Statistics
- ▶ WTO (2009). International Trade Statistics
- ▶ World Federation of Exchanges

TYÖTÄ JA TOIMEENTULOJA

- ▶ Finnwatch/Eeva Simola ja Jon Ewing (2009). Kaukomailta kotikatuun – Katukansistojen valmistus, ostot ja eettisyys
- ▶ Finnwatch/Outi Moilala (2010). Ostoja etelästä ja hikipajoista: Kotimaisten vaate- ja urheiluyritysten sosiaalinen ja ympäristövastuu
- ▶ Kepa/Tytti Nahi ja Esa Salminen (2008). Ruokaa ja rauhaa reilulla kauppapolitiikalla
- ▶ OECD (2001). Guidelines for multilateral enterprises
- ▶ Taloustutkimus (2008a), Kepan teettämä gallup, ladattavissa osoitteessa www.kepa.fi/toimittajille/pdf/julkisethankinnatgallup.pdf
- ▶ Taloustutkimus (2008b), Kepan teettämä gallup, ladattavissa osoitteessa www.kepa.fi/toimittajille/pdf/maataloustukigallup.pdf
- ▶ Työ- ja elinkeinoministeriö/Eeva Simola, Päivi Pöyhönen, Outi Moilala ja Kristoffer Wilen (2010). Julkisen vallan CSR-järjestelmä eri maissa
- ▶ Työ- ja elinkeinoministeriö/Marjatta Jutila (2008). Yritysten vastuullisuuden edistäminen. Selvitys kansainvälisistä julkisen hallinnon toimenpiteistä ja hyvistä käytännöistä.

- ▶ Ulkoasiainministeriö/Merja Pentikäinen (2009). Yritystoiminta ja ihmisoikeudet
- ▶ UN Business & Human Rights Resource Centre/John Ruggie (2008). Protect, respect and remedy: a framework for business and human rights

KEHITYSYHTEISTYÖ ON INVESTOINTI TURVALLISUUTEEN

- ▶ Aid Watch (2010). Penalty Against Poverty. More and Better EU Aid Can Score Millennium Development Goals
- ▶ Kepa/Esa Salminen, Kirsi Salonen, Miia Toikka (2010). Kehitysyhteistyö nyt
- ▶ OECD (2007). DAC Peer Review Finland
- ▶ Taloustutkimus (2010). Ulkoasiainministeriön teettämä Kehitysyhteistyön mielipidemittaus 2010
- ▶ UM (2008). Evaluaatio. Läpileikkaavat teemat Suomen kehitysyhteistyössä
- ▶ UNDP (2010). What Will it Take to Achieve the Millennium Development Goals? An International Assessment.
- ▶ Valtiontalouden tarkastusvirasto (2010). Täydentävyys kehitysyhteistyössä
- ▶ Valtiontalouden tarkastusvirasto (2008). Kehitysyhteistyön läpileikkaavat tavoitteet
- ▶ Wider/C. Arndt, S. Jones and F. Tarp (2009). Aid and Growth: Have We Come Full Circle?

OIKEUDENMUKAISUUTTA ILMASTOPOLITIikkaAN

- ▶ Burke, Marshall B., Edward Miguel et al (2009). Warming increases the risk of civil war in Africa
- ▶ Global Footprint Network (2009). Ecological Footprint Atlas 2009
- ▶ Hallding, Karl, Guoyi Han and Marie Olsson (2009). A Balancing Act: China's Role in Climate Change
- ▶ Kepa/Tuuli Kaskinen, Olli Alanen, Aleks Neuvonen, Pirkka Åman (2009). Ei kehitystä ilman ilmastoa – Ilmasto- ja kehityspolitiikan leikkauspisteet
- ▶ Kepa ja Into/Outi Hakkarainen ja Mira Käkönen (2010). Kenen ilmasto?
- ▶ OECD ja FAO (2010). Agricultural Outlook 2010–2019
- ▶ Maailmanpankki (2009). World Development Report 2010
- ▶ Stern, Nicholas (2006). The Economics of Climate Change: The Stern Review
- ▶ Tilastokeskus/Olli Savela (2009). Hyvinvointia ei voi mitata yhdellä luvulla
- ▶ Tilastokeskus/Jukka Hoffrén ja Hanna Rättö (2009). GPI hinnoittelee taloudellisen hyvinvoinnin
- ▶ UNEP (2009). Assessing Biofuels: Towards Sustainable Production and Use of Resources
- ▶ www.degrowthfinland.fi
- ▶ www.polttavakysymys.fi

Raporttisarja nro: 105
 ISSN: 1236-4797
 ISBN: 978-952-200-158-0 (NID.)
 ISBN: 978-952-200-157-3 (PDF)

Graafinen suunnittelu: Suvi Savolainen
 Julkaisija: Kehitysyhteistyön palvelukeskus Kepa
 Julkaistu: Lokakuussa 2010
 Paino: Miktor, painettu 100% kierrätyspaperille.

80%

0,7%

110 000 000€
+2^c

VASTAA VAALIKONEESEEN

0,05%

18

SUOMI EI ELÄ UMPIOSSA – JA ÄÄNESTÄJÄT TIETÄVÄT SEN.
KERRO HEILLE, ETTÄ SINÄKIN NÄET KOTIMAISTEN JA
KANSAINVÄLISTEN HAASTEIDEN YHTEYDET:

VASTAA VAALIKONEESEEN OSOITTEESSA

www.vaalikone2011.fi

VAALIKONEESSA ON 18 KYSYMYSTÄ TÄMÄN VAALIPAKETIN
TEEMOISTA SEKÄ MUUN MUASSA VENÄJÄSTÄ, NATOSTA
JA SUOMEN LÄHI-IDÄN POLITIIKASTA. VAALIKONE AUKEAA
ÄÄNESTÄJILLE VUODEN 2011 ALUSSA.